

Affectregulerende Vaktherapie (ArVT)

Resultaten en inzichten vanuit promotieonderzoek

dr. Liesbeth Bosgraaf
NHL Stenden Hogeschool

Symposium Affectregulerende vaktherapie gevoed vanuit praktijk en wetenschap - 17 april 2026

Aanleiding voor het onderzoek

- Veel behandelingen voor psychosociale problemen bij kinderen zijn sterk **verbaal georiënteerd**
- Niet alle kinderen kunnen **gevoelens en ervaringen gemakkelijk verwoorden**
- Affectregulerende Vaktherapie werd in de praktijk **steeds vaker ingezet**

Maar:

- Wetenschappelijke kennis over **uitvoering en mogelijke effecten** was nog beperkt

Affectregulerende Vaktherapie (ArVT)

Affectregulerende Vaktherapie (ArVT)

- ervaringsgerichte vaktherapeutische interventie
- gericht op ontwikkeling van **affectregulatie**
- werkt via ervaring en handelen en is daardoor minder afhankelijk van verbale uitingen
- toepasbaar binnen verschillende vaktherapeutische disciplines

In de praktijk

vaktherapie lijkt goed aan te sluiten bij vroege regulatieprocessen

Binnen ArVT worden drie regulatiefasen onderscheiden

1. spanningsregulatie
2. aandachtsregulatie
3. affectregulatie

Opzet promotieonderzoek (beeldend)

Onderzoeksproject met vijf studies:

1. Systematische review
2. Ontwikkeling observatiechecklist
3. Observatiestudie naar therapeutische handelingen
4. Procesevaluatie
5. Mixed-method effectstudie

Inzicht 1 – ArVT laat veelbelovende effecten zien

Kwantitatieve resultaten

- afname van **psychosociale problemen**
- vooral verbetering bij **internaliserende problemen, maar ook externaliserende en sociale problemen**
- positieve verandering in **gepersonaliseerde probleemgedragingen**

Kwalitatieve resultaten

Kinderen laten daarnaast veranderingen zien in:

- **coping en stresshantering**
- **aandacht en autonomie**
- **veerkracht en zelfbeeld**

(gebaseerd op vragenlijsten, wekelijkse metingen en interviews)

Inzicht 2 – Patronen in therapeutische handelingen

Observaties laten zien:

- **Spanningsregulerende handelingen** komen het vaakst voor
 - Daarna **aandachtsregulerende handelingen**
 - **Affectregulerende handelingen** komen het minst vaak voor
- Dit **patroon** is zichtbaar in alle fasen van de **behandeling**
- Therapeuten **bewegen flexibel** tussen de **verschillende typen handelingen**
- (observatie-instrument: checklist van 15 therapeutische handelingen)*

Inzicht 3 -ArVT is uitvoerbaar in de praktijk en wordt gewaardeerd

Implementatie in de praktijk

- alle vooraf gedefinieerde **therapeutische handelingen** werden geobserveerd
- **hoge tevredenheid** bij kinderen, ouders, leerkrachten en therapeuten

Ervaren voordelen

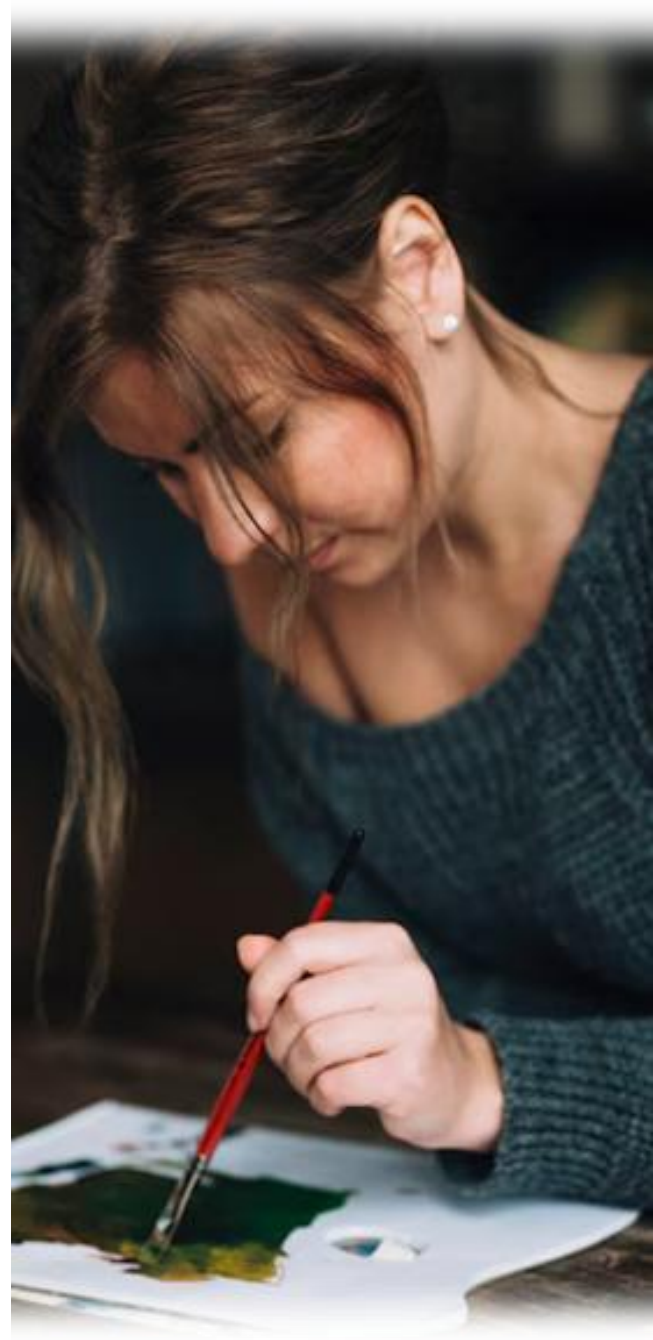
- erkenning van het kind
- non-verbale werkwijze
- werken met kunstzinnige materialen en producten

Randvoorwaarden

- samenwerking met ouders
- empathische en responsieve houding van de therapeut
- passende therapievoorwaarden

Barrières

- verschil in behandeldoelen
- logistieke en financiële problemen
- beperkte ouder- en schoolbetrokkenheid

Inzicht 4 – Responsief en ontwikkelingsgericht werken

Therapeuten bewegen **flexibel tussen regulatiefasen**

Handelen wordt afgestemd op:

- spanning
- betrokkenheid
- behoeften van het kind

- De fasen functioneren vooral als **richtinggevend kader**
- **Spannings- en aandachtsregulatie vormen vaak de basis**
- **Regulatieprocessen lijken zich geleidelijk te ontwikkelen tijdens therapie**

→ ArVT kan daarmee worden gezien als een **responsieve, ontwikkelingsgerichte interventie** waarin regulatieprocessen zich **stap voor stap ontwikkelen**.

Betekenis van het onderzoek

- ArVT lijkt veelbelovend voor kinderen en adolescenten met psychosociale problemen
- Regulatieprocessen lijken een belangrijke rol te spelen in verandering
- Therapeutische handelingen zijn observeerbaar en systematisch te beschrijven
- Ervaringsgericht werken en therapeutische afstemming lijken daarbij een belangrijke rol te spelen
- Betrokkenheid van het systeem (ouders, school) lijkt belangrijk voor de generalisatie van veranderingen

Verdere theoretische en empirische verdieping van onderzoek is nodig

Postdoc – Ontwikkeling leermodules

Binnen de postdoc worden bachelorleermodules ontwikkeld waarin Affectregulerende Vaktherapie (ArVT) centraal staat.

Focus op:

- verdere wetenschappelijke theoretische uitwerking van ArVT
- regulatieprocessen als belangrijk perspectief binnen ArVT
- verbinding tussen onderzoek, praktijk en opleiding

Dank voor uw aandacht

Vragen en/of contact?

Liesbeth Bosgraaf, PhD
Onderzoeker en docent Vaktherapie
NHL Stenden Hogeschool

✉ liesbeth.bosgraaf@nhlstenden.com

Promotieonderzoek:

Affect-Regulating Arts Therapies (ArAT) for
Children and Adolescents with Psychosocial
Problems

